

Fra:	KS	Dato:	22.01.2020
Til:	Utdannings- og forskningskomiteen	Dokument nr.:	17/00731-17
Kopi til:			

Notat til høring Meld.st. 6 (2019-2020) «Tett på» i Utdannings- og forskningskomiteen 28.01.2020

«De gode løsningene må utvikles i kommunene»

Kommunesektoren har ansvar for å sikre gode, helhetlige og sammenhengende tjenester til barn og unge. Regjeringen forventer at barnehager, skoler, kommuner og fylkeskommuner arbeider målrettet med tidlig innsats for at alle barn og elever kan delta i fellesskapet og utvikle seg, mestre og lære ut fra egne forutsetninger. Stortingsmeldingen har et eget kapittel der overskriften er «De gode løsningene må utvikles i kommunene». KS støtter både tydelige forventninger til kommunesektoren og at de gode løsningene må utvikles lokalt.

Regjeringen lanserer ca. 60 tiltak som i større eller mindre grad vil bidra til mer detaljstyring, utredning, dokumentasjon og rapportering. Mange av de foreslåtte tiltakene kan isolert sett være positive, men for kommunene som skal finne de gode løsningene oppleves summen av alle gode intensjoner fra statlig hold på utdanningsområdet, som begrensende for deres mulighet til å sikre helhetlige tjenester.

KS vil oppfordre Stortinget til å vurdere om de foreslåtte tiltakene, hver for seg og samlet, er nødvendige for å sikre målene om tidlig innsats og inkluderende fellesskap og om de vil bidra til at løsningene kan finnes lokalt. Dette gjelder i særlig grad bindende normer, kompetansekrav og andre plikter som pålegges kommunene.

Kompetanse nærmere barna og elevene

En av hovedintensjonen med stortingsmeldingen er å få kompetansen nærmere barna og elevene. KS støtter selvsagt dette.

KS er positive til at kompetansesatsingen på det spesialpedagogiske feltet, inkludert PP-tjenesten, kan bli en del av eller ses i sammenheng med allerede eksisterende ordninger for kompetanseheving. Dette støtter opp under kommunesektorens ønske om å kunne se kompetansebehovet i et helhetsperspektiv, på tvers av tjenester.

I praksis er det kommuner og fylkeskommuner som kan styrke samarbeid på tvers av tjenester. Nasjonale myndigheter kan legge til rette med rammebetingelser som setter kommunesektoren i stand til dette arbeidet.

Statped er en støttetjeneste for kommunene og fylkeskommunene Regjeringen mener derfor at endringene i Statped ikke fører til at kommuner og fylkeskommuner får økt ansvar. Ansvar for tilbudet i barnehager og skoler ligger på kommunen, men med redusert støtte, må kommunene løse flere oppgaver selv. Det innebærer at kommunens ansatte må endre arbeidsmåter og prioritere bort noe de gjør i dag.

Unødvendig og begrensende statlig regulering

Det er vanskelig å se at oppmerksomheten på god tidsbruk og tillit til ansatte lar seg kombinere med økte juridiske forpliktelser for kommunen. Lovfestede plikter og krav innebærer at ansatte må bruke tid på å dokumentere og rapportere at disse pliktene er oppfylt.

Tilbakemeldingene KS får fra kommunene er entydige når det gjelder bindende bemanningsnormer og formelle kompetansekrav. Slike statlige føringer begrenser det lokale handlingsrommet, de binder opp ressursbruken og er altfor ofte klart underfinansiert. Kommunene får dermed dårligere mulighet til å gi et godt samlet tjenestetilbud til innbyggerne. ([Bemanningsnormer og kompetansekrav - KS 2018](#))

Kommunene har ansvar for å organisere sine tjenester slik at de kan ivareta de lokale behovene på best mulig måte. Stortingsmeldingen viser flere gode eksempler på at kommuner klarer å finne gode løsninger lokalt med dagens regelverk. Vi støtter både pilotering og forskning. Det gjelder også for alternative måter å samordne PP-tjenesten og helsestasjons- og skolehelsetjenesten på. Staten må gjerne bidra til å prøve ut og forske på ulike alternativer i og for kommunesektoren, men det er et kommunalt ansvar å organisere tjenestene lokalt innenfor nasjonale rammer som legger til rette for dette.

KS har tillit til at barnehagelærere har kompetanse til å vurdere barns norskkunnskaper og at dette gjøres i stor utstrekning. Mange kommuner har etablert gode tverrfaglige samarbeid i barnehager om fireårskontroller. En kommunal plikt til å vurdere norskkunnskaper før skolestart, vil innebære at kommunene må bruke ressurser på å dokumentere at vurdering er gjennomført for alle barn.

Kommunesektoren må sikre at de ansatte har kompetanse til å utføre de oppgavene de er satt til å utføre på en rekke områder. I meldingen foreslås det blant annet å

- å innføre krav i barnehage- og opplæringsloven om at de som skal utføre spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning skal ha formell pedagogisk eller spesialpedagogisk kompetanse,
- en plikt for skoleeiere til å tilby utdanning i pedagogisk ledelse for nytilsatte rektorer og
- å vurdere en plikt for kommunene til å sørge for at alle skoler skal ha tilgang på lærerspesialist i begynneropplæring på 1.–4. trinn innen 2025.

KS mener alle disse ønskene må vurderes opp mot hvilke ressurser nasjonalt, lokalt, i den enkelte skole og barnehage som skal brukes på å dokumentere og rapportere at pliktene blir oppfylt. KS minner om at lærerspesialistordningen er en pilotering som ikke er avsluttet

Økonomiske og administrative konsekvenser

Kompensasjon for moderasjonsordninger i SFO ser ikke ut til å ta høyde for den administrative jobben det er å behandle søknader om dette. Kommunenes erfaring fra barnehageområdet er at slike ordninger er ressurskrevende. Dette er en ny oppgave for kommunene som må fullfinansieres. Kostnader til administrasjon må derfor inngå i beregningen av kompensasjon.

Regjeringen ønsker på sikt å øke andelen pedagoger i barnehagen til 50 %. Kostnadene for en ytterligere skjerping av pedagognormen er av regjeringen beregnet til 500 mill. kr. Pedagognormen kan ikke kostnadsberegnes på gjennomsnittsnivå nasjonalt når den skal oppfylles i den enkelte barnehage. KS har dokumentert at en skjerpet pedagognorm på barnehagenivå vil koste minimum 700 mill. kroner.

Summen av alle gode intensjoner og forslag i meldingen vil innebære flere oppgaver og bidra til økte krav til dokumentasjon og rapportering som ansatte i kommunesektoren må bruke tid på. Dette er etter vår mening ikke tilstrekkelig problematisert og kostnadsberegnet i meldingen og må hensyntas i videre vurdering av de enkelte tiltak og, ikke minst, summen av disse. Kunnskapsdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere unødig tidsbruk i skolen og det er fokus på økt tillit til blant annet lærerprofesjonen. Enhver juridisk plikt for kommunen og rettighet for barn og elever medfører at kommunens ansatte må bruke tid til å dokumentere og rapportere at disse er ivaretatt. Dette vil ta tid bort fra barna og elevene.

Endringer i holdninger og kultur, bedre samarbeid og bedre ressursutnyttelse i kommunesektoren kan ikke vedtas på Stortinget. Løsningene må finnes i kommunene, av kommunene og gjerne i samspill med innbyggerne.